

PRAVILNIK

ZA VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV

NAMEN VSESTRANSKE UPORABNOSTNE PREIZKUŠNJE PTIČARJEV

Vsestranska uporabnostna preizkušnja je preizkušnja dela. Namen vsestranske uporabnostne preizkušnje (VUP) je odkriti vse ptičarje, ki so sposobni z vodnikom lovцем izvajati lovsko pravičen lov in v lovskih vrstah vzbujati zanimanje za vodenje takih psov. Pes, ki uspešno prestane uporabnostno preizkušnjo, bo ob pravilnem vodenju in pravilni vadbi tudi v vsakdanji lovski praksi dokazal koristnost svojega znanja in sposobnosti.

Namen vsestranske uporabnostne preizkušnje je:

1. Na javnih preizkušnjah ugotoviti uporabnost psov za njihovo vsestransko delo (poljsko, gozdno in vodno delo).
  2. Na osnovi doseženih uspehov na preizkušnji vpisati take pse v evidenco, ki služi lovčcem in vzrejevalcem.
  3. Vzbujati in pospeševati zanimanje za smotrno vodenje lovsko vsestransko uporabnega psa v širših lovskih krogih.
- Od psov, ki so se na vsestranski uporabnostni preizkušnji uvrstili v 1., 2., ali 3. nagradni razred in so bili tako vpisani v rodovno knjigo šolanih psov, se zahteva, da ob strokovnem vodenju dokažejo, da so dorasli zahtevam lovske prakse v vseh predmetih preizkušnje. Zaradi navedenega je treba na vsestranski uporabnostni preizkušnji posvečati posebno pozornost predmetom šolanja in ubogljivosti kot tudi praktični lovski preizkušeniosti psov. Na vsestranski uporabnostni preizkušnji, ki jo lahko označujemo kot mojstrski izpit lovskih psov, naj se prikaže in ugotovi znanje, kakršno je potrebno za praktično izvajanje lova.

PRIREJANJE PREIZKUŠNJE

- § 1 Kinološka organizacija je dolžna, v sodelovanju z lovsko organizacijo, prirediti vsaj vsaki dve leti vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP).
- § 2 Vsestranske uporabnostne preizkušnje se smejo prirejati samo jeseni. Ni dovoljeno izvesti celotne (VUP) v enem dnevu.
- § 3 Vsestransko uporabnostno preizkušnjo lahko priredi vsaka lovška kinološka organizacija s pristankom za lovsko kinologijo pristojne organizacije, lahko pa jo priredi tudi več organizacij skupaj. V tem primeru mora vse administrativno in poročevalno delo prevzeti ena organizacija, na katere ime se preizkušnja glasi.
- § 4 (1) Na eni vsestranski uporabnostni preizkušnji sme biti ude-leženih največ 25 psov.
(2) Pogoj za pripustitev psa k vsestranski uporabnostni preizkušnji je vpis v rodovno knjigo.
- § 5 (1) Določitev pogojev za pripustitev k vsestranski uporabnostni preizkušnji je tudi glede na starost psa prepuščena prireditelju, ki nosi polno odgovornost za izvedbo preizkušnje po določilih tega pravilnika.
(2) Psov, ki so poleženi v istem letu, ni dovoljeno voditi na tej preizkušnji.
(3) Pes sme na vsestranski uporabnostni preizkušnji nastopiti največ trikrat, izjema je možna le s posebnim dovoljenjem pristojnega organa pasemske kinološke organizacije Slovenije.
- § 6 (1) Organizaciji, ki prireja preizkušnjo, se prepušča odločanje o načinu izvajanja vsestranske uporabnostne preizkušnje (VUP) glede razdelitve preizkusnih predmetov na posebne sodniške skupine.
(2) Pri razvrstitvi sodnikov v določene predmetne skupine mora vsaka sodniška skupina preizkušati vse pse v tistem predmetu; le pri poljskem delu sme vodstvo preizkušnje napraviti izjemo.
(3) Če se VUP izvaja tako, da po ena sodniška skupina preizkuša vse pse, v vseh predmetih, se sme eni taki sodniški skupini dodeliti največ 5 psov.

- § 7** (1) Organizacije, ki prirejajo preizkušnjo, morajo objaviti razpis za preizkušnjo pravočasno, v lovskem ali strokovnem tisku, z navedbo terminov in pogojev ter v soglasju s pristojnim organom za lovsko kinologijo pristojne organizacije Slovenije.
- (2) Ker ta organizacija usklajuje termine prireditev, je treba razpis dostaviti istočasno tudi njej.
- § 8** Prireditelji morajo določiti odgovornega vodjo preizkušnje v soglasju s pristojnim organom slovenske, v zgorjem členu citirane organizacije za pripravo in izvedbo VUP. Vodja preizkušnje mora biti priznan kinološki sodnik.
- § 9** (1) Prijavo za VUP mora vložiti lastnik ali vodnik psa.
- (2) Lastniki in vodniki se s prijavo podrejujejo določilom tega pravilnika (glej navodilo čl. 117 in 119). Vodnik psa mora pred začetkom preizkušnje prireditelju izročiti rodovnik in knjižico o cepljenju nastopajočega psa. Če tega ne stori, nima pravice do udeležbe in preizkušnje — prijavnina v tem primeru zapade (glej 108 čl., odst. 2—4).
- § 10** (1) Za prijavo vsakega psa se uporabi obrazec »Prijavnica« — (Obr. P št. 1 - glej člen 128).
- (2) Podatki na prijavi se morajo ujemati z rodovnikom psa in jih je treba skrbno in popolno vpisati s strojem ali pa s čitljivo tiskano pisavo.
- (3) V prijavnici (Obr. P št. 1) je treba navesti, ali pes izdeluje krvni sled na jermenu, ali je oblajač mrtve divjadi ali pokazač ali glasni pokazač mrtve divjadi. Vsako kasnejšo spremembo glede načina dela na krvnem sledu je treba pred tekmo javiti vodji preizkušnje.
- (4) Nepopolno izpolnjene ali nečitljive prijavnice mora vodja preizkušnje zavrniti.
- § 11** Lastnik prijavljenega psa mora biti član kinološke ali lovske organizacije. Prirediteljem je dovoljeno, da omejijo pravico prijave na člane svoje organizacije.
- § 12** En vodnik sme na eni VUP voditi največ dva psa.

IZVEDBA PREIZKUŠNJE

Ocenjevanje

§ 13 Obvezna določila in priporočila

- (1) Ta pravilnik vsebuje obvezna določila in priporočila.
- (2) Obvezna določila so izražena tudi z zanikanjem — npr. »ne sme«. Pri preizkušanju psa se morajo tudi pri vseh drugih določilih tega pravilnika brezpogojno izpolnjevati vse podrobnosti.
- (3) Pes, ki obveznemu določilu ne zadosti, je v tistem predmetu ocenjen samo z oceno »nezadostno«.
- (4) Priporočila, katerim naj bi bilo ustrezno, je treba po možnosti izpolniti.
- (5) Neizpolnitev takega priporočila pri delu psa ustrezno zniža oceno.

Besedna in številčna ocena

§ 14 (1) Za prav dobro, dobro, zadovoljivo, pomanjkljivo ali neza-

dostno delo, ki ga pes v nekem predmetu pokaže, se podeli besedna ocena (z besedo).

(2) Kinološki sodniki morajo svoje mnenje o delu vsakega psa vpisati v sodniške knjižice z besedami (besedna ocena — predikat). Vodja preizkušnje pa mora predikate »besedne ocene« vnesti v obrazec P št. 7 (spričevalo) in P št. 8 (zbirnik spričeval), (glej člen 111 in 106), pretvorjene v števila.

(3) Posameznim besednim ocenam — predikatom ustrezajo naslednje številčne delovne ocene (cela števila):

odlično	— 4°
pravdobro	— 4
dobro	— 3
zadovoljivo	— 2
pomanjkljivo	— 1
nezadostno	— 0

(4) Ocena »odlično« — 4° se sme podeliti samo izjemoma za resnično izvrstno opravljeno delo, ki ga je pes opravil pod oteženimi pogoji.

(5) Podelitev te ocene je treba v sodniškem poročilu za vsak posamezen primer posebej utemeljiti; samo ocena ne zadošča! Če to ni storjeno, mora vodja rodovne knjige v redovalno tabelo v knjigi Šolanih psov vpisati oceno 4.

§ 15 Ocenjevalne številke za presojo uspeha = točke

Številčne delovne ocene, podeljene za posamezne predmete, pomnožimo s številom strokovne vrednosti (faktorjem), katerega vrednost ustreza pomembnosti in težavnosti predmeta. S tem množenjem dobimo število točk za presojo uspeha, ki je produkt iz ocene in pomembnosti predmeta (faktorjem). Po doseženem številu točk presojamo uspeh in uvrstitev psa (glej člen 19).

§ 16 Pregled strokovnih skupin in predmetov ter pripadajočih števil strokovne predmetne vrednosti (faktorji).

Predmeti ocenjevanja so v pravilniku VUP razvrščeni v pet predmetnih skupin glede na lovsko sorodnost, zahtevano preizkusno področje — gozd, voda, polje, ubogljivost in prinašanje.

Pregledna tabela predmetnih skupin in posameznih preizkusnih predmetov z ustrežajočimi vrednostnimi števili.

PREDMETI

1. Gozdno delo	Faktor predm. vrednosti
krvni sled — delo na jermenu	5
— oblajanje mrtve divjadi (dodatno)	4
— pokazanje mrtve divjadi (dodatno)	3
vlečka lisice	5
vlečka zajca	4
šarjenje	4
grmarjenje	3
2. Vodno delo	
Šarjenje v globoki vodi z bogatim kritjem	3

prinašanje izgubljenega iz kritja	3
iskanje izgubljenega v globoki vodi	
z bogatim kritjem	3

3. Poljsko delo

nos	6
iskanje	4
stoja	4
obnašanje pred divjadjo, vključno	
natezanje	3
delo po sledu obperutene jerebice	
(fazana), vključno prinašanje	4
ali: prosto prinašanje, to je	
poiskanje izgubljene, sveže	
ustreljene jerebice (fazana) in	
prinašanje jerebice, ki je pes ni	
videl pasti.	3
ali: prinašanje jerebice (fazana) po	
vlečki	3

4. Ubogljivost

ubogljivost v gozdu	3
obnašanje na stojišču	2
hoja prosto ob nogi	2
odložitev	2
vodljivost na jermenu	1
ubogljivost pri vodnem delu	3
ubogljivost na polju	3
strelomirnost	2
obnašanje pred: a) pernato divjadjo	
b) pred zajcem	3

5. Prinašanje

prinašanje lisice po vlečki ali	
nadomestno delo	2
prinašanje zajca	2
prinašanje pernate divjadi:	
a) race	1
b) jerebice (fazana)	1
prinašanje lisice čez zapreko	3

6. Sodelovanje (povezava) z vodnikom

ocena

7. Veselje do dela - delovna vnema

ocena

Pripomba:

Za oba zadnja predmeta (6. in 7.) vrednostno število, (faktor) ni določeno. Pri njih dobe psi samo oceno, ki jo pri izračunavanju števila točk ne upoštevamo, vpiše pa se v redovalno tabelo, (spričevalo).

§ 17 Najnižja števila točk in najnižji učinki:

(1) Spričo vsestranskosti dela, kt je potrebno za lovsko uporabnega psa, mora vsak pes v vseh petih predmetnih skupinah (gozd, voda, polje, ubogljivost, prinašanje) doseči za vsak nagradni razred določene povprečne uspehe. Zato je za vsak razred določeno najnižje število točk za posamezne predmetne skupine.

(2) Najnižje število točk za predmetno skupino »ubogljivost« je odmerjeno primerno visoko, ker je ubogljivost osnovni pogoj za lovsko uporabnost psa.

(3) V predmetni skupini »gozd« ne smemo pri izračunavanju najnižjega števila točk za posamezne nagradne razrede upoštevati dodatnih točk, ki jih je pes dosegel pri oblajanju ali pokazanju mrtve divjadi.

(4) Za nekatere pomembne preizkusne predmete se zahteva za posamezne nagradne razrede določena najnižja ocena.

(5) Najnižje število točk in najnižje ocene za vse tri nagradne razrede so navedeni na koncu določil o preizkušnji za vsako predmetno skupino (glej preglednico člen 97).

§ 18 Pes, ki je v vsaki predmetni skupini dosegel spodnjo mejo števila točk enega nagradnega razreda in je dobil za ta razred zahtevano najnižjo oceno, pride v ustrezni nagradni razred.

§ 19 (1) Razvrstitev nagrajenih psov znotraj posameznih nagradnih razredov sledi po višini doseženega skupnega števila točk.

(2) K tej razvrstitvi se prištejejo še dodatne točke oblajačev in pokazačev mrtve divjadi, če so bili ocenjeni najmanj z oceno »zadovoljivo« (glej člen 32, zadnji odstavek).

**DOLOČILA ZA POSAMEZNE PREIZKUSNE PREDMETE,
UREJENA PO PREDMETNIH SKUPINAH,
Z NAJNIŽJIMI ŠTEVILI TOČK IN
NAJNIŽJIMI OCENAMI VSAKE PREDMETNE SKUPINE**

I. PREDMETNA SKUPINA - GOZDNO DELO

V tej skupini je treba preizkusiti delo psov v sledečih predmetih:

1. Delo po krvnem sledu parkljaste divjadi kot obvezno delo na jermenu in kot dodatno neobvezno delo obljanje ali pokazanje mrtve divjadi.
2. Vlečka lisice
3. Vlečka zajca
4. Šarjenje
5. Grmarjenje

1. Določila za delo po umetnem krvnem sledu

a) Priprava dela po krvnem sledu

§ 20 Za polaganje, zakoličenje in označenje umetnih sledov moramo določiti posebno izkušenega sodnika za to delo. Sodnik za »delo po krvnem sledu« naj položi vse krvne sledove na eni uporabnosti preizkušnji.

Če sodi ena sodniška skupina vse predmete preizkušnje, velja to določilo saMo za to skupino (člen 6, točka. 3).

- § 21** (1) Sledovi morajo biti zakoličeni in označeni pred preizkušnjo. Naslednji dan se na istem terenu ne sme položiti nov sled.
- (2) Sledove je treba polagati v gozdu. Pri terenskih težavah je dovoljeno, da se začne sled na čistini do 100 metrov od roba gozda.
- (3) Sled naj na prvih 50 metrov poteka v približno isti smeri!
- (4) Začetek sledu je treba označiti z lističem, ki naj vsebuje napis »sled št:.....položen ob:.....uri«; Označena mora biti tudi dolžina sledu.
- (5) Posamezni sledovi morajo biti povsod najmanj 120 metrov oddaljeni drug od drugega.
- (6) Pri trasiranju sledov naj se približno pri 100 in 300 metrih napravi po ena kljuka in približno po 200 metrih naj se naprimerem mestu

napravi krvavo ležišče, ki se označi z dvema listkoma! Konec sledu na jermenu moramo po 400 metrih označiti vidno (npr. s papirntm obročem okrog kakega drevesa) ter tu pri polaganju sledu napraviti drugo krvavo ležišče.

(7) Za prosto delo »oblajača« ali »pokazača« najdene mrtve divjadi se od tega krvavega ležišča položi krvni sled še najmanj 200 metrov naprej.

(8) Vodstvo prireditve in posebni sodniki za delo po krvnem sledu so odgovorni za izvedbo vseh priprav po predpisih tega pravilnika.

§ 22 Umetni krvni sled izdelamo s kapljanjem ali pikljanjem. Način polaganja krvnega sledu mora biti naveden v razpisu preizkušnje (člen 7, točka 1). Kapljani sledovi naj se polagajo s plastičnimi kapljalnimi steklenicami, pikljani sledovi pa s cca 6cm² velikim in približno 2 cm debelim kosom penaste gume, pritrjene na koncu palice (pikljače). Kri za pripravo pikljanih sledov moramo nositi s seboj v odprti posodi, primerni za namakanje in odcejanje pikljače.

§ 23 (1) Uporabljena kri mora biti sveža. Če nimamo dovolj krvi parkljaste divjadi, jo lahko pomešamo s svežo ovčjo, govejo ali svinjsko krvjo. Za vse sledove na eni preizkušnji se mora uporabiti enaka kri.

(2) Dovoljena je uporaba krvi, ki je bila sveža globoko zamrznjena. Kemični dodatki za ohranitev svežine, razen kuhinjske soli, niso dovoljeni.

(3) Vodnik ne more zahtevati, da se za preizkušnjo njegovega psa uporabi kri divjadi, ki jo je sam prinesel s seboj.

§ 24 (1) Krvne sledove smemo polagati samo v smeri od nastrela proti kosu mrtve divjadi, ne obratno.

(2) Pri polaganju sledu morajo sodnik in njegovi pomočniki izhoditi samo en sled, torej hoditi drug za drugim. Polagač sledu s kapalko oz. s pikljačo mora hoditi vedno zadnji.

(3) Pri trasiranju sledu pripravimo mesta za krvavo ležišče po približno 200 in 400 metrih. Krvava ležišča na sledu je treba označiti in sicer tako, da so neopazno označena. Ravno tako naj se na koncu 600 metrov dolgega sledu za »oblajače« in »pokazače« najdene mrtve divjadi pripravi tretje krvavo ležišče (smrtno ležišče).

(4) Vse oznake, ki so jih sodniki ob označevanju (trasiranju) sledu postavili, je treba pri polaganju sledu odstraniti ali pa jih namestiti na za vodnika nevidni strani dreves.

(5) Strogo je treba paziti na to, da se krvni sled na drugem oz. tretjem ležišču, to je na koncu krvnega sledu dejansko preneha in se ne nadaljuje zaradi nepazljivosti, zato je treba gobo za pikljanje ali plastično kapalko na koncu sledi takoj vtakniti v neprepustni nahrbtnik, vrečko ali podobno. V nadaljevanju ne sme biti nikjer več krvi na tleh ali na podrahti.

§ 25 (1) Za 400 metrov dolg sled ne smemo porabiti več kot 1 /4 l krvi, za nadaljnjih 200 metrov prostega dela oblajača oz. pokazača pa ne več kot 1/8l krvi. Vsak pes mora imeti na razpolago približno enakovreden in po pravilih pripravljen sled.

§ 26 (1) Krvni sledovi morajo biti položeni najmanj 2 uri in naj ne bodo starejši od 5 ur.
(2) Dodatni sled za oblajače in pokazače naj bo, če je le mogoče, položen takoj, ko pes opravi »delo na jermenu«. Če je na voljo četrti sodnik, naj ta položi podaljšek sledu še tik pred tem, ko začne pes izdelovati krvni sled. V vsakem primeru pa morajo »delo na krvnem sledu« ocenjevati trije sodniki.

§ 27 (1) Na koncu umetnega krvnega sledu položimo kos odrasle parkljaste divjadi (ne mladiča), ki naj izkazuje strel krogle in naj bo po možnosti sveže ustrelen!
(2) Kos divjadi je treba položiti prosto, ne v talno vdolbino, za drevo ali podobno. Razparano mesto in ostale rane (razen vstrelne in izstrelne) je treba skrbno zašiti.
(3) Za delo na jermenu naj se položi kos parkljaste divjadi v krvavo ležišče pri 400 metrih, za oblajače in pokazače pa na tretjo krvavo ležišče po 600 metrih sledu.
(4) Polaganju divjadi mora prisostvovati en sodnik. Sodnik in pomočniki, ki prenašajo kos parkljaste divjadi od sledu do sledu, se morajo potem, ko kos položijo, odstraniti vedno v ravnem podaljšku sledu in se nato skrijejo tako, da jih pes ne more videti niti zavohati.

b) Izvedba »dela po krvnem sledu«:

§ 28 (1) Pri »delu na krvnem sledu« se pokaže:
Delo na jermenu (člen 30)

Delo na jermenu z dodatnim prostim iskanjem in oblajanjem mrtve divjadi (člen 30, 32, 33)

Delo na jermenu z dodatnim prostim iskanjem in pokazanjem mrtve divjadi (člen 30, 32, 34)

(2) Pred začetkom preizkušnje dela po krvnem sledu mora vsak vodnik vodji sodniške skupine povedati, katero od navedenih dodatnih del zahteva od svojega psa. Če vodi svojega psa kot pokazalca mrtve divjadi, mora obenem navesti, po čem spozna, da je pes divjad našel in kako ga bo pes vodil do kosa mrtve divjadi. Ta navedba je obvezna - kasnejša sprememba le-te ni dovoljena.

§ 29 (1) Vsak pes, tudi oblajač in pokazalca mrtve divjadi, mora izdelati preizkušnjo na jermenu v dolžini 400 metrov z dvema kljukama, katero je treba vrednotiti neupoštevajoč morebitno prosto izdelovanje sledu, ki bi ga pes v podaljšku posebej izdelal. Sledni jermen je treba pri tem delu spustiti popolnoma v vsej njegovi dolžini, dolg pa mora biti najmanj 6 metrov. Pes mora izdelovati krvni sled na popolnoma sproščenem slednem jermenu oz. najmanj 6 metrov jermena mora biti spuščena. Na to morajo sodniki opozoriti vodnike. Če vodnik kljub temu ne upošteva tega predpisa, se sme oceniti delo na jermenu največ z oceno »zadovoljivo«. Pravilni »sledni ovratnik« je sestavni del »slednega jermena«. Pri izdelavi krvnega sledu je treba druge ovratnike odstraniti.

§ 30 (1) Pri delu na jermenu morata psu slediti najmanj dva sodnika. Gre namreč za to, da ugotovita, kako pes krvni sled drži. Izdeluje naj ga mirno, zbrano, tekoče, z nizkim nosom, vendar ne vihravo. Za oceno »prav dobro« je potrebno tipično, mimo in zanesljivo delo psa. Pes, ki dela z naglico, bo v zares težkih pogojih vedno odpovedal. Prekomeren in neenakomeren tempo naj vpliva zniževalno na oceno! Čas, uporabljen za sledenje, se pri vrednotenju dela ne upošteva.

(2) Najvažnejša naloga sodnikov je, da odkrijejo pse, ki kažejo voljo, da bi držali in izdefali sled in ki se trudijo, da bi s kroženjem zopet našli sled, če so jo izgubili.

(3) Vodnik sme psa začasno zadržati ali odložiti, da sam poišče krvni sled; psa lahko pusti iskati izgubljeni sled ali pa ga vzame s sledu in ga odnese nazaj na mesto, kjer je na sledu vidna kri, oziroma mu na dovoljen način pomaga kako drugače. Samo v tem primeru naj se sodniki ustavijo, nikakor pa ne smejo obstati, če po označenih listkih ati kako drugače ugotovijo, da je pes zašel, ne da bi njegov vodnik to opazil, ampak naj v takem primeru sledijo psu in opazujejo njegovo delo!

(4) Sodniki naj vodnika popravijo samo tedaj, če ta ne spozna po obnašanju svojega psa, da je zašel iz sledu, na katerega je bil dan.

(5) Pri delu na jermenu se sme psa, ki je izgubil sled dvakrat, ponovno dati na pravi sled. Ponovno dajanje na sled, kar znižuje oceno — je treba šteti kot sodniški ukaz, da naj vodnik psa, ki je daleč zgrešil sled (približno 60 m), ponovno da na sled. Če pa se pes, ki je zašel iz sledi, sam popravi, to ne velja kot ponovno dajanje na sled. Če mora vodnik večkrat popravljati psa, je to znak pomanjkljive zanesljivosti psa in znižuje oceno. Če vodnik ponovno da psa, ki je zašel s sledu, na sled in se pri tem okoristi z oznakami, ki so narejene za sodnike, se ocena vsakokrat zniža.

(6) Pes naj krvavo ležišče najde, ni pa napaka, če gre mimo in izdeluje sled korektno naprej.

§ 31 Obnašanje pri kosu divjadi

Psa, ki dela na preizkušnji samo na jermenu, naj vodnik po opravljenem delu prosto odloži ob divjadi in odide v smeri vetra tako daleč, da ga pes ne more niti videti niti čutiti. Vsi ostali se morajo enako odstraniti. Dva skrita sodnika opazujeta obnašanje psa.

Vodnik po odložitvi ne sme več vplivati na psa. Potem ko sodnika opazujeta psa 5 minut, sme vodnik iti ponj. Če pes zapusti svoj prostor, se ne šteje za napako. Oblajače in pokazače, ki pri prostem iskanju niso prišli do kosa divjadi, je treba preizkusiti na enak način. Pse, ki divjad natrgajo, se izključi (člen 123).

§ 32 (1) Oblajače in pokazače mrtve divjadi je treba na povelje sodnika na drugem krvavem ležišču odpeti z jermena. V prostem iskanju

morajo najti na krvavem ležišču položeno mrtvo divjad.

(2) Med prostim delom psa mora vodnik ostati s spremljajočima sodnikoma ob drugem krvavem ležišču in ne sme na psa vplivati s klici, žvižgi ali drugimi znamenji. Vodnik in sodniki morajo tu počakati 10 minut in paziti, ali bo pes, ki dela, oblajal ali pokazal mrtvo divjad. Pri »oblajalih mrtve divjadi« je treba počakati tako dolgo, da sodniki ugotovijo, ali pes zadosti vztrajno oblaja (najmanj 10 minut — glej člen 33).

(3) Sodnik, ki sodi pri položenem kosu divjadi, mora potem, ko se prepriča o pravilni namestitvi kosa, izbrati skrito mesto, na katerem pes njega, nosača divjadi in morebitnih gledalcev ne more videti, zavohati ali kakor koli zaznati, sodnik pa od tam lahko natančno opazuje, kako se pes vede ob mrtvi divjadi (kako jo oblaja, pokaže, če jo začne trgati, itd.).

(4) Čim se sodnik namesti in to javi z dogovorjenim znakom (120. člen), mora vodnik svojega psa odpeti z jermena.

(5) Če oblajachi in pokazači mrtve divjadi ne najdejo položenega kosa divjadi, jih smemo s krvnega ležišča še dvakrat znova napotiti na ponovno delo.

(6) Delo »oblajacha ali pokazača mrtve divjadi« obsega pot do »najdene divjadi« in »obnašanje ob njej« oziroma »vodenje vodnika k njej«. Uspeh smemo priznati le tedaj, če je delo ocenjeno najmanj z oceno »zadovoljivo«. Podeljena ocena se mora v vsakem primeru vnesti v ocenjevalno tabelo; pri oceni »pomankljivo« pač brez točk.

§ 33 (1) Potem, ko »oblajach mrtve divjadi« najde kos, mora ostati pri njem in v naslednjih 10 minutah zalajati. Nato naj samemu sebi prepuščen pes najmanj 10 minut klice z laježem svojega vodnika.
Pokazati mora, da se natanko zaveda, da divjadi ne sme zapustiti.

(2) Oblajanje 10 korakov od kosa divjadi se ne šteje za zapustitev divjadi, če pa pes izgubi iz vida položen kos in se oddalji več kot 10 metrov, je to napaka, ki zniža oceno. Kratkotrajna prekinitev laježa, ko pes zajame sapo ali pogleda v smer, kjer domneva svojega vodnika, se ne sme šteti za napako.

§ 34 (1) »Prosti pokazač mrtve divjadi« mora najdeno divjad čimprej zapustiti, da bi se vrnil k svojemu vodniku in mu s svojim vedenjem pokazal, da jo je našel. Nato mora svojega vodnika prosto voditi h kosu mrtve divjadi.

(2) Za prosto vodenje vodnika k najdeni divjadi velja tudi, če pes zgrabi prinosilo (bringssel) ali konec slednega jermena v gobec, nikakor pa vodenje s pripetim slednim jermenom.

(3) Glasni pokazač je lahko ocenjen kot pokazač le, če je bil pred preizkušnjo kot tak prijavljen (gl. člen 10 in 28).

(4) Tak pes se mora, potem ko najde divjad, čimprej oglasiti in v roku 10 minut zapustiti kos, se vrniti k svojemu vodniku in mu s ponovnim laježem naznaniti, da je kos mrtve divjadi našel. Nato mora pes svojega vodnika prosto voditi k divjadi.

(5) Pri tem delu dobi glasni pokazač poleg ocene še opombo gl. (glasen).

§ 35 (1) Sodnikom je prepuščeno, da puste delati drugega psa na sledu, ki je bil neuspešno ali pa samo delno izdelan. S tem se lahko ugotovi, ali je bila sled v redu, ali pa je upravičena morebitna pritožba prvega — neuspešnega vodnika. Vodnik drugega psa ima pravico sprejeti to sled le s pridržkom. Če njegov pes na tem sledu ne dela uspešno, se mu dodeli nov krvni sled.

(2) Če vodnik ni izkoristil pravice »pridržka«, morajo sodniki odločiti, ali naj se njegovemu psu dovoli izdelovati nov sled.

2. in 3. Določila za delo na vtečkih dlakaste divjadi

§ 36 (1) Delo na vlečkih dlakaste divjadi se preizkuša z lisico (ne z mačko) in z zajcem ali kuncem.

(2) Divjad se vleče od mesta nastrela, ki ga je treba označiti z nekaj trebušne dlake, **najmanj 300 metrov daleč**, po možnosti z vetrom v hrbet, na vrVICI; pri tem je treba napraviti dve kljuki. Nato se vlečeno divjad ali sveži kos iste vrste divjadi položi na tla.

(3) Vlečke z dlakasto divjadjo spadajo v gozdno delo, za to jih je treba polagati v gozdu. Pri terenskih težavah pa je dovoljeno začeti in vleči zajcjo vlečko do vključno prve kljuke po preglednem terenu (travniki, polja, nizke kulture brez podrasti — ne pa prek sveže zoranih ali gnojnih njiv).

(4) Vlečke mora za vsakega psa posebej napraviti sodnik neposredno pred preizkušnjo tega predmeta; po možnosti naj bodo vse vlečke enakovredne.

(5) Divjad, ki je določena za prinašanje, se na koncu vlečke ne sme položiti v talno vdolbino, za kako drevo ali drugače skriti.

(6) Potem ko polagač vlečke na koncu položi svež kos divjadi, se mora od vlečke odstraniti v podaljšku vlečke in se tako skriti, da ga pes ne more zaznati. Polagač mora vlečeno divjad sneti z vrvice in jo položiti predse. Psu ne sme braniti, da prime vlečeni kos, če pride do njega in ga prime za prinašanje. Polagač ne sme zapustiti skrivališča, dokler ga ne pokliče sodnik, ki je ob nastrelu, ali ko sam ugotovi, da je preizkusni predmet opravljen.

§ 37 Vodnik lahko zahteva, da se njegovemu psu nastavi za prinašanje vlečen kos divjadi. Če hoče uveljaviti to pravico, mora to sodnikom povedati pred začetkom preizkušnje tega predmeta. Tudi v tem primeru mora biti pred skritim polagačem nastavljen kos iste vrste divjadi.

§ 38 Priprava vlečke dlakaste divjadi se mora glede polaganja kljuk, razdalje med posameznimi vlečkami, oddaljenosti osebja in sodnikov od kosa divjadi itd. izvesti ob smiselni uporabi določil za »preizkušnjo po krvnem sledu«, čl. 21, odst. 2 in 5., člen 24, odst. 1 in člen 27, odstav, 2 in 4 (navodilo za signale — člen 120).

§ 39 (1) Dlakasta divjad, ki se uporabi za vlečko, naj bo po možnosti sveže ustreljena. Predvsem naj bo nastavljen kos čist, ne sme biti odvraten.

(2) Vodniku je dovoljeno, da za preizkušnjo svojega psa (tudi čez zapreko — Člen 90) prinese s seboj svojo najmanj 3,5 kg težko lisico. Tudi v tem primeru je treba drugo lisico položiti pred skritega polagača sledu.

(3) Lisice iz kletk, zooloških vrtov, ipd. morajo biti ubite na večer pred prireditvijo. Vse lisice za tekmo, tudi tiste, ki so jih uporabljali že prejšnji dan, je treba čez noč pred uporabo izobesiti na prostem.

§ 40 (1) Sodniki so dolžni pokazati vodniku označeni nastrel.

(2) Vodnik sme prvih 20 metrov vlečke izdelovati s psom na

jermenu, nato pa mora psa spustiti z jermena in obstati. Pri tem lahko na psa vpliva samo s poveljem za prinašanje, vendar nič več, ko pes že pride do položene divjadi.

- § 41** (1) **Pri delu na vlečkah je treba presoditi, če in kako pes** vlečko z nosom poprime in drži, ali hoče najti in prinesiti in ali sploh prinese divjad svojemu vodniku.
- (2) Izvedbo prinašanja kot čisto šolsko veščino, t.j., kako pes divjad prime, nosi in odda, ocenimo samo v predmetni skupini »prinašanje« v ustrezni rubriki za lisice in poljsko dlakasto divjad (glej člen 88 in 89).
- (3) Izšolanega psa, kakršnega zahteva VUP, ne smejo ovirati zavajalne sledi, zato ni razloga, da bi se zaradi njih dovolila nadomestna vlečka.
- § 42** (1) Vodnik sme svojega psa privedi na začetek vlečke največ trikrat, pri tem sme vodnik dati samo eno povelje za prinašanje (glej člen 40, točka 2) vsako nadaljnje vplivanje na psa se vrednoti kot ponovna postavitvev na vlečko.
- (2) Če pes pri vlečki odpove, prejme ne glede na to, ali je pri tem slučajno naletel na položeno divjad ali ne v ocenjevalni tabeli v rubriko »lisičja oziroma zajčja vlečka« oceno »nezadostno«. To je treba upoštevati tudi pri predmetu »ubogljivost v gozdu« s primernim znižanjem ocene.
- (3) Pes, ki se vrne z izdelane vlečke brez plena in sam, brez kakršnega koli povelja vodnika ponovno prevzame sled in korektno prinese plen, je vlečko izdelal. Če pa mu vodnik pri tem da kakršno koli povelje, vidno ali akustično, je to treba oceniti kot ponovno nastavitvev na vlečko.
- § 43** Pes, ki odpove na »vlečki lisice« in pri »prinašanju lisice čez zapreko« ter ne dobi najmanj oceno »zadovoljivo«, se ne more uvrstiti v nagradni razred (glej člen 122 in 123).
- § 44** (1) Pes, ki ne prinese samostojno prvič najdene male poljske in vodne divjadi, ki jo ujame ali ki je bila sveže ustreljena ali jo najde na vlečki, se izključi iz preizkušnje (glej člen 123). Vendar se pri vlečkah male poljske divjadi ne šteje za napako, če najde en kos, prinese pa drug kos položene divjadi.
- (2) Če pes po vlečki lisice ne pride do nastavljenega kosa, je treba lisico zaradi preizkušnje prinašanja nastaviti približno 30 metrov daleč od vodnika, tako, da vodnik in pes tega ne opazita. Sodnik

pokaže vodniku smer, v kateri leži lisica, in vodnik mora spustiti psa z enkratnim poveljem za prinašanje. Tedaj mora pes nastavljeno lisico brez nadaljnjih povelj prosto izgubljeno iskati in najti. Če vodnik daje še povelja za prinašanje in če pes tudi tedaj ne prinese lisice, dobi v predmetu »prinašanje lisice« nezadostno.

(3) To nadomestno delo je treba opraviti le takrat, če pes pred delom na lisičji vlečki še ni imel priložnosti (glej člen 52 in 56), da bi prinesel lisico. Prinašanje lisice čez zapreko (člen 90) se ne šteje kot uspeh v tem smislu (glej člen 88).

(4) Uspeh prinašanja lisice, ki se ocenjuje pri tej preizkušnji prinašanja položene lisice, lahko ocenimo največ z oceno »dobro.«

§ 45 Zagrebce in natrgače je treba izključiti iz nadaljnje preizkušnje (glej člen 123).

4. Določila za šarjenje:

§ 46 (1) Za šarjenje izberemo goščave ali remize v predelih, ki so bogati z malo divjadjo, da ima pes priložnost pokazati pravo šarjenje za divjadjo.

(2) Pes naj teren, ki mu je določen, temeljito prešari.

§ 47 Vsakemu psu je treba po možnosti dodeliti nov predel in mu dati cca 10 minut časa za šarjenje.

§ 48 (1) Delo šarjenja je treba pripraviti tako, da si sodniki lahko ustvarijo dokočno sodbo o delu psa. Predvsem morajo ugotoviti, če pes načrtno in razumno šari ali pa teka nenačrtno skozi goščavo in pri tem preskoči divjad.

(2) Pri tej preizkušnji naj se sodniki porazdelijo po terenu, da bi lahko neoporečno ugotovili uspeh psa (npr. obstopijo goščavo)! Paziti morajo na to, če pes glasno goni.

§ 49 Vodnik lahko psa pusti šariti od svojega stojišča ali pa ga odloži v določeni razdalji in ga od tam pošlje z namigom ali klicem šarit v goščavo.

Ali staja znižuje oceno? Smisel šarjenje je sicer v tem, da pes dvigne divjad in jo prežene z območja šarjenja, vendar relativno kratka staja pred zasledeno divjadjo ne zmanjšuje ocene. Drugo je, če pes kakih pet minut (t.j. polovico preizkusnega časa) stoji.

- § 50** (1) Če pes dokazano glasno goni, je treba to označiti v ocenjevalni tabeli z »gl. (glasno).
- (2) Če pes šari za vidno divjadjo dokazano tiho, je to v tabeli označiti z »n« (nemo). Pes, ki je nem, lahko v predmetu »šarjenje« dobi največ oceno »dobro«.
- (3) Če pa zaradi pomanjkanja divjadi ni mogoče ugotoviti niti glasnega niti nemega gonjenja, vpišemo tistemu psu v ocenjevalno tabelo pripombo »neug.« (neugotovljeno).
- Vodja sodniške skupine mora paziti, da vsi sodniki njegove skupine, ki preizkušajo pse v šarjenju, vpišejo v ocenjevalno tabelo pripombe o glasnosti preizkušenih psov.
- § 51** Glasno gonjenje se lahko dokaže tudi v posebni preizkušnji glasnega šarjenja kot dopolnilna preizkušnja izven VUP.
- § 52** (1) Če pes pri šarjenju ujame divjad in jo prinese svojemu vodniku, se mu za to ne sme znižati ocena v šarjenju. Tako prinašanje je treba oceniti v predmetni skupini »prinašanje« za določeno divjad (glej: ugotavljanje uspeha v prinašanju v členu 44). Isto velja za morebitno ustreljeno divjad, ki jo mora pes prinesiti.
- § 53** (1) Če pes pri šarjenju goni zdrav kos divjadi daleč v drugi predel in na žvižg ali klic svojega vodnika ne pride nazaj v določenem času, se mu to mora šteti kot napaka.
- (2) Neposlušni goniči, ki brez prestanka samostojno gonijo in se potem šele čez dalj časa vračajo, ne morejo dobiti naziv uporabnega psa. Take pse moramo zaradi dosledne neubogljivosti izključiti od nadaljnje preizkušnje (glej člen 86 in 123).

5. Določila za grmarjenje

- § 54** (1) Grmarjenje naj se preizkuša v visokem gozdu, v nizkem podrastju ali nizko poraslih posekah.
- (2) Za ta predmet je treba izbrati dovolj razsežen teren, ki ga moramo menjati za vsakega psa, če je to v preizkusnem revirju mogoče (glej tudi predpise člena 115).
- § 55** (1) V vsakem primeru moramo dati psu priložnost, da temeljito pokaže grmarjenje pri praktičnem lovu. Vodnik mora pri grmarjenju, če pri tem ne strelja divjadi, na zahtevo sodnika enkrat ali pa tudi večkrat ustreliti.
- (2) Pes naj išče pod puško in se mora brez mnogih in glasnih

povelj pustiti voditi svojemu vodniku. Načrtno in mirno mora grmariti, tako da mu njegov vodnik pri tem lahko sledi.

(3) Pes naj dvignjene divjadi ne goni; samovoljno ali na povelje vodnika mora odnehati z gonjo.

(4) Sodniki morajo pri presoji tega dela posebno vrednotiti dobro sodelovanje med vodnikom in psom.

§ 56 Če pes najde divjad, naj na njo stoji in morebiten ustreljeni kos pravilno prinese vodniku (člen 88, 89). To prinašanje moramo oceniti v predmetni skupini »prinašanje« za določeno divjad (glej ugotavljanje uspeha pri predmetu »prinašanje« v členu 44).

§ 57 Najnižji pogoji in najnižje število točk za delo v gozdu:

Preizkusni predmeti: delo na krvnem sledu, vlečka lisice, vlečka zajca, šarjenje in grmarjenje.

Za prvi nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspehi v vseh petih predmetih, pri tem za »delo na jermenu« ocena »prav dobro«. Najnižje število točk: 68 točk.

Za drugi nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh v vseh petih predmetih, pri tem za »delo na jermenu« ocena »dobro«. Število točk: 54 točk.

Za tretji nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh v najmanj štirih predmetih, pri tem za »delo na jermenu« ocena »zadovoljivo«.

Najnižje število točk: 36 točk.

Pripomba: dodatne točke, ki jih je pes pridobil za uspešno oblaganje oziroma pokazanje mrtve divjadi, ne veljajo za dosego minimalnega števila točk za nagradni razred (glej člen 17, odst. 3 in člen 95).

II. PREDMETNA SKUPINA - VODNO DELO

V tej predmetni skupini je treba preizkusiti naslednje preizkusne predmete:

1. Šarjenje v globoki vodi z bogatim kritjem
2. Prinašanje izgubljenega iz kritja
3. Iskanje izgubljenega iz globoke vode z bogatim kritjem.

§ 58 Splošna navodila za predmetno skupino vodno delo:

Namen preizkusa psa v vodnem delu je ugotoviti, če je pes v lovski praksi, sposoben v globoki vodi, porasli s kritjem (ločjem), poiskati divjad, ki je padla v vodo, ji slediti in zastreljeno ali mrtvo prinesiti svojemu vodniku. Rezultati preizkušnje služijo za dokumentacijo in informacijo za vzrejo na eni strani, na drugi pa za lovsko pravičen in etičen odnos lovca do divjadi in okolja. Zato je obvezno upoštevati naslednja določila tega pravilnika.

1. Vodno delo psov smemo preizkušati le v času, ko vodna divjad ne gnezdi.
2. Voda, v kateri preizkušamo pse, mora biti tako globoka, da mora pes plavati, in tako velika ter porasla s kritjem (ločjem), da raca pri umikanju pred psom lahko uspešno izkoristi svojo naravno fiziološko prednost vodne živali.
3. Za vodno delo smemo uporabljati le odrasle rase mlakarice, katerim pristrižemo na enem krilu tri glavna letalna peresa, da jim začasno onemogočimo možnost leta. Rase morajo biti vzrejene v takem okolju, da so navajene na vodo in vodno kritje in da imajo še neposredno pred preizkušnjo priložnost, da si omastijo perje, tako da so sposobne izkoristiti svojo fiziološko prednost pri begu pred psom.
4. V primeru, da pes prinese še živo raco, jo moramo takoj na lovsko pravičen način usmrtiti.
5. Mrtve rase moramo shraniti ločeno od živih.
6. Košare z racami moramo hraniti tako, da jih pes, ki dela, ne more najti.
7. V primeru, da pes, ki ga preizkušamo, obstreljene rase ne more najti, mora biti pri preizkusnji na razpolago izkušen pes, ki naj ranjeno raco poišče in jo takoj lovsko pravično usmrtimo. Prireditelj, vodja preizkušnje in sodniki so odgovorni, da so navedena določila v celoti izpolnjena.

V predmetni skupini »vodno delo« preizkušamo naslednje predmete;

- Šarjenje v globoki vodi z bogatim kritjem (ločjem)
- Prinašanje izgubljenega iz kritja
- Iskanje izgubljenega v globoki vodi z bogatim kritjem

§ 59 Šarjenje v globoki vodi z bogatim kritjem (ločjem)

(1) Pes naj na povelje in brez nadaljnjih vzpodbud (npr. strel, met kamna, itd.) gre v vodo in tam v kritju šari.

(2) Pri šarjenju naj pes, če je mogoče, dela z vetrom v hrbet, v z bogatim kritjem poraslih vodah. Pes naj v vodnem delu pokaže vodojbnost in voljo, da bi našel in naj se da dobro usmerjat z ukazi in namigi svojega vodnika. Tako šarjenje naj traja približno 10 minut. Šarjenje v vodah z bogatim kritjem smemo oceniti »prav dobro« le, če gre pes na enkratno povelje z veseljem v vodo in dovolj daleč vztrajno šari po kritju.

§ 60 Prinašanje izgubljenega iz kritja

(1) V kritje vodnega rastlinja izpustimo raco in pri tem ne zaznamujemo nastrela. Tega začetka pes ne sme videti ali zaznati. Po izpustitvi race sodniki pripeljejo vodnika na mesto, ki je za streljaj oddaljeno od kraja izpustitve ali kraja, kjer se nahaja raca. Iz tega mesta pošlje vodnik psa iskat raco.

(2) Pes naj samostojno išče in najde raco. Vodnik sme psa pri delu usmerjati in vzpodbujati, vendar trajno vplivanje zniža oceno.

(3) Čim pes pritisne raco iz kritja in jo zasleduje z vidom, naj jo vodnik ali eden od sodnikov ustrelji, če pri tem ni ogrožena varnost.

(4) Ustreljeno raco mora pes samostojno prinesiti.

(5) Le v izjemnih primerih, kadar sodniki menijo, da si o delu psa še niso mogli ustvariti dokončne sodbe, se sme za takega psa izpustiti še ena raca.

(6) Če so si sodniki oblikovali oceno o psu, naj delo prekinejo, čeprav ni v 15 minutah race izgnal iz kritja.

(7) V takem primeru dodatno preizkusijo neobčutljivost na strel. Mrtvo raco vržemo čim dalj na odprto vodo, vodnik pa zapove psu, da prinese raco. Ko pes plava proti raci, ustrelimo v vodo v smeri race. Pok psa ne sme motiti in mora raco samostojno prinesiti.

§ 61 Iskanje izgubljenega iz globoke vode z bogatim kritjetm

(1) »Iskanje izgubljenega iz globoke vode z bogatim kritjetm« naj sledi takoj po predmetu »prinašanje izgubljenega iz kritja«.

(2) Ustreljeno raco vržemo v vodno kritje, tako da pes ne vidi meta in da race na vodi iz obale ne more videti. Raco, če je le mogoče, vržemo prek vode na otok ali na drugi breg, tako da mora vodnik poslati psa iskat prek vodne čistine v kritje.

(3) Na mestu, ki je oddaljeno najmanj 30 metrov od race, pokaže sodnik vodniku smer, v kateri leži raca. Pes naj od tam samostojno išče, najde in prinese raco vodniku. Vodnik sme svojega psa vzpodbujati in usmerjati, vendar trajno vplivanje ali strel oziroma met kamna znižujejo oceno.

(4) Pes, ki race, ki jo je prvič našel, ne prinese, ne more opraviti preizkušnje. Če je pes raco videl, se razume, kot da jo je našel.

(5) Sodniki smejo delo psa prekiniti, če ugotovijo, da pes zahtevam pravilnika ne zadovolji.

§ 62 Najnižji pogoji in najnižje število točk za vodno delo:

Preizkusni predmeti: »šarjenje v globoki vodi z bogatim kritjetm«, »prinašanje izgubljenega iz kritja« in »iskanje izgubljenega v globoki vodi z bogatim kritjetm«.

Za prvi nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspešno delo v vseh treh predmetih. Najnižje število točk: 30 točk

Za drugi nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspešno delo v vseh treh predmetih, najmanj z oceno zadostno.

Najnižje število točk: 24 točk

Za tretji nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspešno delo v vseh treh predmetih, najmanj z oceno zadostno.

Najnižje število točk: 18. točk.

III. PREDMETNA SKUPINA - POLJSKO DELO

V tej predmetni skupini je treba preizkusiti sledeče:

1. nos
2. iskanje
3. stoja
4. obnašanje pred divjadjo, vključno natezanje
5. a) delo na obperuteno jerebico (fazana), vključno prinašanje, ali
- b) Iskanje in prinašanje sveže ustreljene, izgubljene jerebice (fazana), ki je pes ni videl pasti ali
- c) prinašanje na viečki jerebice (fazana).

Splošna določila za poljsko delo

- § 63** (1) Za delo na polju je treba izbrati revirje, ki so bogati z malo divjadjo, tako da je mogoče spoznati lovsko sposobnost psa in da je mogoče temeljito preizkusiti psa v tem pomembnem delu.
- (2) Vsakemu psu naj se da priložnost, da večkrat pride do jerebice - če je potrebno tudi fazana — da si lahko sodniki ustvarijo pravilno sodbo o delu psa in še posebno o njegovem nosu.

1. Določila za presojo nosu:

- § 64** (1) Presoja nosu zahteva veliko praktičnih izkušenj in veliko znanja sodnikov.
- (2) Znaki dobrega nosu so: izdatno, razsežno iskanje, dobro izkoriščanje vetra, hitro in pogosto najdenje divjadi, priložnostno in kratko nakazovanje ptičjega daha (škrjancev), hitro zaustavljanje jerebic v natezanju in stoja daleč pred divjadjo.

- § 65** (1) Če ne preizkuša vseh predmetov ista skupina sodnikov, mora druga skupina sodnikov na seji poročati o njihovih ugotovitvah glede občutljivosti nosu psov, da si lahko skupina sodnikov poljskega dela ustvari čim popolnejšo sodbo o nosu psov, ki jih je preizkušala.
- (2) Občutljivosti nosu, ki se pokaže na vlečkih ali umetnih krvnih sledovih, ne smemo upoštevati pri ocenjevanju predmeta »nos«.

2. Določila za presojanje iskanja:

- § 66** (1) Pri presoji iskanja ne gre toliko za izjemno hitrost kot za

načrtnost pri iskanju. Iskanje naj bo živahno in vztrajno! Oceniti moramo to delo tem višje, čim bolj kaže, da se pes pri iskanju prilagaja terenu, vrsti divjadi in vetru in da je hitrost usklajena z občutljivostjo nosu. Da lahko sodniki podelijo oceno »prav dobro«, morajo biti prepričani, da pes v preiskanem delu revirja ni preskočil nobene divjadi.

(2) Vsakemu psu je treba nuditi priložnost, da dela tudi na terenu z dobrim kritjem.

§ 67 3. Določila za presojanje stoje:

(1) Dobra stoja se kaže v tem, da se pes, ko zazna divjad, ki se pred njim potuhne in ne beži, postavi v stoji in stoji ali leži pred njo nepremično tako dolgo, da vodnik pride do njega in da lahko brez naglice strelja.

(2) Dobro šolan pes ne sme drugega psa, ki išče istočasno z njim, motiti pri stoji.

§ 68 Če pes večkrat dokazano zataji divjad, ki jo je z vohom zaznal in je ne nakaže — se torej izkaže kot žmiravec — ne more priti v nagradni razred (glej člen 122) ali pa ga moramo kot zagrizenega žmiravca izločiti (glej člen 123).

4. Določila za presojanje natezanja in obnašanja pred divjadjo:

§ 69 (1) Poleg stoje sta natezanje in dobro obnašanje pred divjadjo pomembni sestavini poljskega dela.

(2) Dobro obnašanje psa se kaže v njegovih napetih in pri tem elegantnih gibih, izraziti drži glave, telesa in nog, čim njegov nos zazna dah divjadi.

(3) Natezanje naj pokaže, če pri svojem iskanju naleti na sveže stedi ali če se pernata divjad pred njim odmika. Potem mora z mirnim natezanjem ustaviti divjad ali pa s smotrnim obkoljevanjem pokazati, da točno ve, kako bo vodnika najbolj zanesljivo privedel do strela.

5.a. Določila za delo na obperuteno jerebico (fazana):

§ 70 Delo na obperuteno jerebico (fazana) je treba oceniti, če pes sled obperutene jerebice (fazana) izdela, jerebico (fazana) najde in jo prinese svojemu vodniku.

5.b. Določita za iskanje in prinasanje izgubljene sveže ustreljene jerebice (fazana):

(1) Iskanje in prinašanje izgubljene sveže ustreljene (ne vržene) jerebice (fazana) moramo oceniti, če je jerebica (fazana) padla v kritje, ne da bi jo pes videl pasti.

(2) Če je pes, ki tedaj dela, videl, kam je jerebica (fazana) padla, smejo sodniki poklicati nekega drugega psa, ki še ni imel priložnosti prinašati obstreljene ali sveže ustreljene jerebice (fazana) in ki je ni videl pasti, da poišče padlo jerebico (fazana).

(3) Za to preizkušnjo pokažemo vodniku približno mesto, kjer je jerebica (fazana) padla. Vodnik mora svojega psa približno 40 metrov pred tem mestom odpeti, da poišče izgubljeno, in sme hoditi za psom, ki išče prečno.

(4) Pes mora — kot pri grmarjenju — iskati kratko pred vodnikom in naj z obvladanim gibanjem ter nosom pokaže, da hoče najti izgubljeno.

(5) To delo ocenimo po tem, kako se pes za to nalogo potruди.

(6) Če je pes že prej pokazal uspeh v tem predmetu in prinesel svojemu vodniku obperuteno jerebico (fazana) z dobrim ali prav dobrim uspehom, je treba zadnji boljši uspeh psu priznati, prva, slabša ocena pa se ne upošteva.

§ 71 5.c. Določila za vlečko jerebice (fazana):

(1) Če pes ni imel priložnosti, da bi izdelal sled obperutene jerebice (fazana) in jo prinesel svojemu vodniku (člen 70, točka 1) niti ni imel priložnosti da bi našel sveže ustreljeno jerebico (fazana) in jo prinesel svojemu vodniku (glej člen 70, točko 2), moramo njegovo delo v prinašanju jerebice (fazana) preizkusiti še na vlečki jerebice (fazana).

(2) Vlečko mora napraviti sodnik. Dolga mora biti 200 metrov. Polagati jo sme le na poraščenih tleh v smeri vetra in mora imeti dve topokotni kljuki. Polaganje vlečke in sodnika, ki polaga, pes ne sme videti.

(3) Na koncu vlečke mora sodnik pustiti po možnosti sveže ustreljeno divjad, prosto — nepokrito ali položeno v talno vdolbino, nato pa se mora oddaljiti v ravnem podaljšku vlečke in se tako skriti, da ga preizkušeni pes ne more zaznati. V ostalem pa je treba

smiselno upoštevati določila o delu na vlečki zajca (glej člen 36-40, 42, 45) tudi glede ocene dela v prinašanju (glej člen 44).

(4) Če pes odpove pri delu na obperuteno divjad ali pri iskanju izgubljenega, čeprav drug pes pri istem delu uspe, ima kljub temu pravico delati na vlečki divjadi. Pes, ki po vlečki divjadi ne pride do položenega kosa, ni upravičen, da bi se ga še dalje preizkušalo v delu (glej člen 70).

§ 72 (1) V rubriki »Delo na obperuteno jerebico (fazana), vključno prinašanje« oziroma »Iskanje in prinašanje sveže ustreljene jerebice (fazana)« oziroma »Prinašanje jerebice (fazana) po vlečki« ocenjujemo, kako je pes izvedel to delo: ali pes hoče jerebico (fazana) najti in prinesiti in ali jo svojemu vodniku sploh prinese (glej člen 70, odstavek 6 in člen 41, odstavek 1).

(2) Način prinašanja kot čisti uspeh šolanja, t.j. kako pes prime perjad, kako jo nosi in kako jo odda (glej člen 88 in 89), ocenjujemo v predmetni skupini prinašanje v rubriki »Prinašanje jerebice (fazana)«.

§ 73 (1) Kot napako štejemo **mečkanje**, kar označimo z malo označbo pod oceno, s čimer pojasnimo, zakaj je pes dobil v prinašanju perjadi nižjo oceno. Strastne mečkače, skubce in žmiravce (glej člen 68) moramo izključiti iz preizkušnje (glej člen 123).

(2) Prav tako moramo iz nadaljnjega preizkušanja izključiti streloplahе in izrazito rokoplahе pse, zagrebce in natrgače (glej člen 45 in 123).

§ 74 Najnižji pogoji in najnižje števito točk za poljsko delo:

Predmeti ocenjevanja: nos, iskanje, stoja, obnašanje pred divjadjo, vključno natezanje, delo na obperuteni jerebici (fazanu), vključno prinašanje ali iskanje izgubljene in prinašanje sveže ustreljene jerebice (fazana) ali prinašanje jerebice po vlečki (fazana).

Za prvi nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh v vseh petih predmetih, pri predmetih: nos, iskanje in stoja z najnižjo oceno »dobro«.

Najnižje število točk: 70 točk.

Za drugi nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh v vseh petih predmetih, v predmetih: nos in stoja najnižja ocena »dobro«.

Najnižje število točk: 60 točk.

Za tretji nagradni razred.

Najnižji pogoji: uspeh v vseh predmetih, ocena za predmeta: nos in stoja najmanj »zadovoljivo«.

Najnižje število točk: 40 točk.

IV. PREDMETNA SKUPINA - UBOGLJIVOST:

V tej predmetni skupini je treba preizkusiti sledeče predmete:

1. Ubogljivost v gozdu
2. Obnašanje na stojišču
3. Hoja prosto ob nogi
4. Odložitev
5. Vodljivost na jermenu
6. Ubogljivost pri vodnem delu
7. Ubogljivost pri poljskem delu
8. Strelomirnost
9. Obnašanje pred divjadjo
  - a) pred perjadjo
  - b) pred zajcem

Splošna navodila za preizkušanje ubogljivosti:

- § 75 (1) Ubogljivost je odraz doslednega in temeljitega šolanja in je pogoj za vsako lovsko uporabnost psa.
- (2) Za to je zelo pomembno, da na preizkušnji dela, ki ga zahtevamo od uporabnega psa, ugotovimo njegovo ubogljivost.
- (3) Ubogljivost se odraža v vodljivosti psa pri njegovem delu in v tem, da pes povelje svojega vodnika (klic, žvižg, namig), ki ga hitro razume takoj in dobrovoljno uboga. Med drugim se ubogljivost kaže s tem, da se pes zadrži mirno, ko delajo drugi psi, da ne poteza povodca, ne laja, ne cvili ali zavija itd., ter s tem dokaže, da na lovu ne moti vodnika in solovcev.
- § 76 (1) Ubogljivost moramo na preizkušnji ugotavljati med preizkušnjo

pri vseh preizkusnih predmetih vsestransko uporabnostne preizkušnje (glej člen 16), pri čemer moramo oceniti obnašanje tako psov, ki so že poklicani na delo, kot tudi onih, ki še čakajo na preizkušanje.

(2) Če se pes za dalj časa izogne vplivu svojega vodnika, se s tem izogne preizkušnjam in ogroža potek preizkušnje, vodnik nima pravice zahtevati, da se ga preizkusi do konca.

1. Preizkušnja, izvedena s predmetnimi sodniškimi skupinami

(3) Predmetna sodniška skupina »gozdno delo« ob sojenju predmetov gozdnega dela ocenjuje predmet »ubogljivost v gozdu« (člen 77), »obnašanje na stojišču« (člen 78), »hoja prosto ob nogi« (člen 79), »odložitev« (člen 80) in »vodljivost na jermenu« (člen 81).

(4) Predmetna sodniška skupina »vodno delo« presodi predmet »ubogljivost pri vodnem delu« (člen 82).

(5) Predmetna sodniška skupina »delo na polju« presodi predmete »ubogljivost na polju« (člen 83), strelomirnost (člen 84) in obnašanje pred divjadjo (člen 85).

(6) Poleg tega morajo vse predmetne sodniška skupine opazovati vse pse v vseh predmetih ubogljivosti, vključno predmete »sodelovanje z vodnikom« in »veselje do dela« (člen 93) ter ugotovljeno zabeležiti, da bi dobil sodniški zbor čim bolj popolno sliko o ubogljivosti psa.

(7) Posamezne predmetne skupine morajo presojati naslednje preizkusne predmete:

Sodniška skupina gozd (krvni sled)

§ 77 Ubogljivost v gozdu

§ 81 Vodljivost na jermenu

§ 75 Obnašanje pred divjadjo (pri oblajanju, pokazanju, v zvezi s členom 86)

in § 93 Sodelovanje z vodnikom, veselje do dela.

Sodniška skupina gozd (majhni predmeti gozdnega dela)

§ 77 Ubogljivost v gozdu

§ 78 Obnašanje na stojišču

§ 79 Hoja prosto ob nogi

§ 80 Odložitev
§ 81 Vodljivost na jermenu
tudi § 84 Strelomirnost (pri grmarjenju)
tudi § 85 Obnašanje pred divjadjo (pri grmarjenju)
in § 77 Sodelovanje z vodnikom, veselje do dela

Sodniška skupina voda

§ 82 Ubogljivost pri vodnem delu
tudi § 81 Vodljivost na jermenu
tudi § 84 Strelomirnost (pri streljanju race, tudi pri psih, ki trenutno ne delajo)
tudi § 93 Sodelovanje z vodnikom, veselje do dela.

Sodniška skupina vlečke

§ 77 Ubogljivost v gozdu
tudi § 81 Vodljivost na jermenu
tudi § 85 Obnašanje pred divjadjo (npr. pri prostem delu)
in § 93 Sodelovanje z vodnikom, veselje do dela.

Sodniška skupina polje

§ 83 Ubogljivost na polju
§ 84 Strelomirnost
§ 85 Obnašanje pred divjadjo
tudi § 81 Vodljivost na jermenu
in § 93 Sodelovanje z vodnikom, veselje do dela.

(8) Vsaka posebna sodniška skupina vpiše svojo tako ugotovljeno oceno v ustrezni stolpec predmetov ubogljivosti za sodniško sejo po členu 86.

Končne ocene za posamezne predmete ubogljivosti se določajo na seji sodnikov. Pri tem je za končno oceno bistvena odločitev pristojne predmetne sodniške skupine (glej člen 86, točka 2 do 4), katera pa pri svojih odločitvah upošteva ugotovitve ostalih posebnih sodniških skupin.

2. Preizkušnja v vseh predmetih pri eni sodniški skupini

(9) Določila, ki veljajo za posebne sodniške skupine na posameznih predmetnih področjih, se smiselno uporabljajo tudi tu. Ravno tako si

morajo sodniki tudi tu pridobiti ne samo sliko o ubogljivosti psa vključno s sodelovanjem z vodnikom v vseh preizkusnih predmetih, ampak morajo opazovati ne samo psa, ki dela, temveč tudi pse, ki še ne delajo.

Določila za posamezne predmete ubogljivosti

- § 77 (1) **Ubogljivost v gozdu** se nanaša na vedenje psa pri delu na krvnem sledu, na vlečkah dlakaste divjadi, pri šarjenju in pri grmarjenju.
- (2) Ob ocenjevanju moramo natančno upoštevati osnovna pravila in člen 75 ter določila člena 42, točka 2.
- (3) Delo psa v predmetih: »obnašanje na stojišču«, »hoja prosto ob nogi«, »vodljivost na jermenu«, »odložitev«, v danem primeru tudi »strelornirnost« in »obnašanje pred divjadjo« upostevamo samo pri ocenah teh posebnih predmetov ubogljivosti, ne pa tudi pri predmetu »ubogljivost v gozdu«.
- § 78 (1) Pri preizkušanju predmeta »**obnašanje na stojišču**« med pogonom postavimo vodnike z njihovimi psi — le ti so oprčeni ali prosti, kot zaporo pogona ob goščavi, medtem ko gre pogon skozi goščo z običajnim ropotom gonjačev. Pri tem se naj v goščavi večkrat ustrelji; tudi vodnik mora na povelje sodnika streljati.
- (2) Pes se mora pri tej preizkušnji zadržati povsem mirno, ne sme cviliti, lajati, nategovati jermena ali pa se brez povelja oddaljiti od vodnika.
- (3) Morebitno ustreljeno divjad naj pes na povelje vodnika vztrajno goni in prinese! Po neuspešni gonji mora priti pes takoj nazaj k vodniku, ne da bi se zmenil za zdravo divjad ali za eventuelne strele.
- (4) Oprčeni pes lahko pri tej preizkušnji dobi največ oceno »dobro«.
- § 79 (1) Preizkusni predmet »**hoja prosto ob nogi**« mora pes opraviti tako, da brez glasnega povelja spremija svojega vodnika, prost ob levi nogi.
- (2) Vodnik naj gre z menjajočo se hitrostjo 80 metrov in se medtem enkrat ustavi, pri čemer se mora tudi pes takoj ustaviti.
- (3) Zaradi varčevanja s časom se priporoča, da povežemo ta preizkus s preizkusom odložitve, ki naj sledi takoj po tem!

- § 80 (1) **Odložitev:** vodnik gre sam z neoprčentm psom ob nogi proti mestu, ki so mu ga sodniki točno označili in ki mora biti najmanj 100 metrov oddaljen od gledalcev in ostalih vodnikov in njihovih psov.
- (2) Psa odloži prosto ali ob kakem predmetu, npr. nahrbtniku, lovski torbi, lovski palici. Pri tem mu z znakom ali s tihim poveljem ukaže, da mora tam obležati. Vse to se mora zgoditi v največji tišini.
- (3) Nato se vodnik odmakne in odide na mesto, ki so ga že prej določili sodniki, kjer ga pes ne more več videti ali začutiti (najmanj 30 metrov od psa). Vodnik se pri tem ne sme ozreti za psom ali pa mu zaklicati (glej člen 13).
- (4) Tam ustrelj dvakrat v presledku najmanj 10 sekund.
- (5) Pes mora pri tem ostati na svojem mestu, če ga zapusti, cvili ali zalaja, moramo to delo oceniti z oceno nezadostno. Pes lahko dvigne glavo, prehodno se sme tudi dvigniti na prednje noge.
- (6) Lovsko obnašanje in mirnost psa sta odločilna za oceno tega preizkusnega predmeta.
- (7) Dovoljeno je odložiti psa z jermenom, pripetim na ovratnici. V tem primeru se njegovo delo oceni največ z oceno »dobro«.
- § 81 (1) **Vodljivost na povodcu.** Oprčen pes naj sledi svojemu vodniku skozi mlajši gozdni nasad, tako da se ne zapleta z jermenom in ne ovira vodnika pri hitrem napredovanju. Pri tej preizkušnji mora vodnik večkrat iti ob posameznih deblih ali drevesih desno in levo. Vsako zapletanje psa v jermen kot tudi vsako natezanje vrvic znižuje oceno za to delo.
- Zapažanja, ki jih ugotove sodniki med preizkušnjo, pri vseh drugih predmetih glede vodenja psa na vrvici, se upošteva pri ocenjevanju tega predmeta (glej člen 86).
- § 82 (1) **Ubogljivost pri vodnem delu.** Pri presoji se ravnamo po osnovnih navodilih člena 75, odstavek 3.
- (2) Sodniki morajo ob vodi posebno opazovati obnašanje psa med delom drugih psov (ubogljivost ob vodi), tudi če se ravna po vodnikovem usmerjevanju v vodi (ubogljivost v vodi) — glej člen 76, odst. 4.
- § 83 (1) **Ubogljivost na polju.** Pri tem predmetu je treba presojati

splošno ubogljivost po pravilih člena 75, ki jo sodniki ugotavljajo pri poljskem delu brez stika z divjadjo.

(2) Obnašanje ob divjadi glede na mirnost psa ob strelu (člen 84) in njegovo obnašanje pred zapaženo divjadjo (člen 85) se mora oceniti samo z oceno v teh posebnih predmetih ubogljivosti.

§ 84 (1) **Za preizkusnjo strelomirnosti** naj se po možnosti pred vsakim psom pri poljskem delu strelja divjad. V tem primeru naj streljajo sodniki.

(2) Strelomirnost se oceni s prav dobro, če se pes po strelu na odletelo ali pobeglo divjad postavi v položaj »dol« ali pa v istem položaju in na istem mestu obstane tako dolgo, dokler njegov vodnik ne ukaže, naj prinese ali išče naprej.

§ 85 (1) **Obnašanje pred vidno divjadjo.** Pes naj, ne da bi bilo treba nanj vplivati, odletele perjadi ne zasleduje.

(2) Na klic, žvižg ali, če je potrebno, na večkratni in oster ukaz svojega vodnika mora prenehati goniti dlakasto divjad (glej člen 55, zadnji odstavek)!

(3) Pes, ki je na zajca dokazano večkrat neubogljiv, ne more priti v 1. nagradni razred.

(4) Goniče zajcev, ki jih niti s klicem niti z žvižgom ne moremo vnovič priklicati nazaj, ki se še le čez dalj časa ponovno vračajo z gonje in se s tem izognejo pravilni izvedbi preizkušnje in nadaljnji tekmi, moramo izključiti od nadaljnje preizkušnje, ker so lovsko neuporabni (glej člen 53 in 123).

(5) Predmet »obnašanje« pred vidno divjadjo se ocenjuje ločeno za perjad v rubriki A) in za dlakasto divjad v rubriki B) redovalne tabele,

(6) Iz ocen, vpisanih pod A) in B), se določi skupna ocena, ki potem velja za ta predmet. Pri tem je pomembnejše vedenje pred dlakasto divjadjo, kar moramo upoštevati takrat, ko pri deljenju seštetih posamičnih ocen ne dobimo celega števila.

(7) Če lahko pri poljskem delu preizkusimo psa le ob eni vrsti divjadi, mora tudi podeljena ocena zadostovati in jo vpišemo kot ustrezno delovno oceno. V tem primeru moramo v predmetu, ki ga nismo preizkusili, pod A) in B) ocenjevalne tabele napraviti črto. Če pa pes pri enem od ocenjevalnih predmetov odpove, vpišemo v ustrezno rubriko oceno »nezadostno«.

§ 86 Če ista skupina sodnikov ne preizkuša vseh predmetov, morajo delujoče sodniške skupine na sodniški seji poročati o svojih opažanjih o ubogljivosti preizkušenih psov v posameznih predmetih (člen 15), tako da si pristojna sodniška skupina (glej člen 76) lahko ustvari čim popolnejšo sodbo o uspehu psa v določenem predmetu ubogljivosti.

§ 87 **Najnižje število točk za predmetno skupino »ubogljivost«.**
Preizkusni predmeti: ubogljivost v gozdu, obnašanje na stojšču, hoja prosto ob nogi, odložljivost, vodljivost na povodcu, ubogljivost pri vodnem delu, ubogljivost na polju, strelomimost in obnašanje pred divjadjo.

Za 1. nagradni razred 67 točk.

Za 2. nagradni razred 60 točk.

Za 3. nagradni razred 58 točk.

Najnižji pogoji, razen določil v členu 85, niso določeni.

V. PREDMETNA SKUPINA »PRINAŠANJE«

V tej predmetni skupini moramo preizkusiti sledeče predmete:

1. Prinašanje lisice (vlečka ali nadomestno delo)
2. Prinašanje zajca ali kunca
3. Prinašanje perjadi
  - a) race
  - b) jerebice (fazana)
4. Prinašanje lisice prek zapreke

Določila za preizkušnjo prinašanja

§ 88 Kot **prinašanje** je treba ocenjevati način, kako pes prime, nosi in odda dlakasto malo divjad (zajca ali kunca), lisico in perjad (raco in jerebico ali fazana) pri preizkušnji dela na vlečkih, prostega prinašanja ali prinašanja izgubljenega in pri izvajanju lova na preizkušnji.

§ 89 (1) **Pravilni prijem in nošenje** se kaže v tem, da pes svoj prijem uskladi z vrsto in težo divjadi. Premočen pa tudi preohlapen prijem, držanje in nošenje so napačni.

(2) Pravilno **oddajanje** se izraža v tem, da pride pes s prinešeno divjadjo k vodniku ter pred njim brez povelja ali pa na tiho — ne glasno-povelje vodnika sede in divjad tako dolgo mirno drži, dokler je vodnik brez naglice ne prime in s primernim poveljem ne vzame.

§ 90 (1) **Prinašanje lisice čez zapreko** se preizkusi na jarkih, lesah itd. Pes ne sme imeti možnosti, da zapreko prebrodi, prepleza ali zaobide.

(2) Zapreka mora biti v naravi, po možnosti naj bo naravna, mora pa se vsaj naravi prilagoditi.

(3) Jarek mora biti globok najmanj 80 cm in 1 meter širok, njegovi bregovi pa morajo biti strmi.

(4) Lesa mora biti 70 do 80 cm visoka ter prirejena tako, da se pes na njej ne more zaplesti z nogami.

(5) Za prinašanje moramo uporabiti lisico, ki ustreza predpisom člena 39.

(6) Pes mora po enkratnem povelju za preskok preskočiti zapreko in na enkratno povelje za prinašanje brez daljšega zadrževanja lisico trdno zgrabiti in jo prek zapreke prinesiti svojemu vodniku. Če lisica pri preskoku zapreke pade psu na tla in jo ta takoj zopet zgrabi, se mu to ne šteje v napako, če jo zgrabi brez vpliva vodnika.

(7) Vodnik se mora potem ko odloži lisico, umakniti najmanj 5 metrov od zapreke.

(8) Za to preizkušnjo sme vodnik svojega psa poslati po lisico največ trikrat

§ 91 Pes, ki je odpovedal na vlečki lisice in je bil ocenjen »nezado-stno«, mora pri prinašanju prek zapreke doseči najmanj zadovoljiv uspeh, sicer ne more priti v nagradni razred oziroma ga ne smemo dalje preizkušati (glej člen 122, 123).

§ 92 **Najnižji pogoji in najnižje število točk za predmetno skupino »prinašanje«.**

Preizkusni predmeti: prinašanje lisice, prinašanje diakaste male divjadi (zajec, kunec), prinašanje perjadi (race in jerebice ali fazana), prinašanje lisice prek zapreke.

Za 1. nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh v vseh štirih predmetih.

Najnižje število točk: 28 točk.

Za 2. nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh v vseh štirih predmetih.

Najnižje število točk: 24 točk.

Za 3. nagradni razred:

Najnižji pogoji: uspeh najmanj v treh predmetih, med temi prinašaje dlakaste male divjadi (zajca — kunca), perjadi (race — glej člen 62 — in jerebice ali fazana), kakor tudi prinašanje lisice v smislu člena 43 in 91.

Najnižje število točk: 18 točk.

§ 93 Presojanje »sodelovanja z vodnikom« in »veselja do dela« (delovne vneme).

(1) Za ta predmeta ni predvideno predmetno vrednostno število (faktor). V ocenjevalno tabelo moramo vnesti le obe oceni, ki jih pes dobi potem, ko vse posebne sodniške skupine na sodniškem posvetu izrečejo svoje mnenje (glej člen 105).

(2) Sodelovanje z vodnikom se kaže v tem, kako pes vodniku služi, z njim skupaj voljno lovi in sledi njegovim namigom in poveljem.

(3) Pes, ki goni sam zase in s svojim vodnikom ne sodeluje, ne ustreza zahtevam dobrega, uporabnega lovskega psa.

(4) Pri presoji »veselje do dela« gre za veselje in voljo do dela, kar je pogojeno z značajem in zasnovno, ki ju kaže pes v vseh predmetih preizkušnje.

(5) Pes, ki se zaradi pomanjkanja veselja do dela pokaže nevoljnega in brez zanimanja, na lovu ni polnovreden pomočnik svojemu vodniku.

Psi, ki se sicer pokorijo ukazom svojih vodnikov, vendar brez volje in zanimanja za delo ter brez veselja do dela, so sicer vodljivi, ne kažejo pa veselja za delo. Tega ne smemo zamenjati z občutkom prisiljenosti, »pritiska«, pod katerim je še marsikateri pes po končanem prisilnem delu.

Dodatna določila za uvrstitev v tri nagradne razrede

§ 94 V 1.nagradni razred pride le tisti pes, ki ima potrdilo o opravljenem preizkusu ostrosti.

§ 95 Pri najnižjem številu točk, ki je potrebno za doseg posameznega nagradnega razreda, se pri gozdnem delu ne upoštevajo dodatne

točke, ki so jih psi pridobili z oblaganjem mrtve divjadi (glej člen 57).

§ 96 Dosegljivo število točk:

		Dodatno oblaganje in pokazanje mrtve divjadi	
Predmetna skupina Gozd	84	16	12
Predmetna skupina Voda	36		
Predmetna skupina Polje	84		
Predmetna skupina Ubojlivost	84		
Predmetna skupina Prinašanje	36		
SKUPNO	324	340	336

§ 97 Najnižja števila točk, ki so potrebna za doseg posameznih nagradnih razredov:

Najnižje število točk in najnižji pogoji, ki jih zahtevamo za uvrstitev v posamezne nagradne razrede, so navedeni v tabelni preglednici (str. 61).

SODNIKI IN SEJA SODNIKOV

§ 98 Najvažnejša naloga sodnikov je, da ugotovijo, kateri psi niso živčni, za delo vneti, lahko vodljivi in imajo za lovsko uporabo potrebno znanje in lastnosti, da tem dajo prednost pred živčnimi, težko vodljivimi in slabo ubojljivimi psi. Za to je potrebna temeljita preizkušnja psov v vseh predmetih, v smislu določil tega pravilnika o vsestranski uporabnosti preizkušnji.

§ 99 (1) Neoporečen rezultat vsake preizkušnje je odvisen od kvalitete sodnikov, zato morajo biti vsi sodniki izkušeni lovci in vodniki vsestransko uporabnih lovskih psov. Sodniki morajo biti vpisani v sodniški spisek za to pristojne slovenske organizacije, torej priznani sodniki.

(2) Samo v izjemnih primerih, če kateri izmed sodnikov nepredvideno izostane, smemo namesto njega vključiti sodniškega

pripravnika, ki mora biti izkušen lovec in vodnik lovsko uporabnega psa, in to le poleg dveh priznanih sodnikov v eni sodniški skupini. To dopolnitev moramo utemeljiti v poročilu.

- § 100** (1) Sodniško skupino tvorijo najmanj trije priznani sodniki; le v sili smemo uporabiti določila člena 99.
- (2) Vsi sodniki morajo biti točno seznanjeni s pravilnikom o vsestranski uporabnosti preizkušnji.
- (3) V sodniški skupini odloča glas večine. Pri enakem številu glasov odloča glas vodje sodniške skupine.
- (4) Vodja sodniške skupine je odgovoren, da njegova sodniška skupina opravi svoje delo natančno po določilih in v duhu tega pravilnika. Vodja je edini pooblaščen govoriti v imenu skupine. Ostali sodniki smejo dajati pojasnila v zvezi s preizkušnjo le v soglasju z vodjem.
- (5) Čim se preizkušnja enega ali več psov v določenem predmetu ali skupini predmetov konča in sodniška skupina določi oceno, naj vodja sodniške skupine ali od njega pooblaščen sodnik skupine obrazloži vodniku in koroni delo psa in doseženo oceno (odprto sojenje).
- (6) Če je sodnik sodniške skupine preglasovan in je dana ocena v nasprotju z določili tega pravilnika, sme svoje mnenje predložiti vodstvu preizkušnje le na sodniški seji.
- § 101** Za vodjo sodniške skupine se sme določiti le sodnika, ki je že sam uspešno izšolal in vodil več vsestransko lovsko uporabnih psov.
- § 102** (1) Sodnik ne sme ocenjevati psa, ki je njegova last ali last sorodnikov (staršev, otrok, botrov, zakonca) in psa, ki ga je sam šolal ali vzredil. Enako velja za potomce njegovega psa.
- (2) Vodja preizkušnje ne sme na preizkušnji, ki jo vodi, voditi psa.
- § 103** (1) Navodila za prerazporeditev sodniških skupin in o načinu izvajanja vsestranske uporabnostne preizkušnje podaja člen 6.
- (2) Če oblikujemo posebne sodniške skupine, se predmeti »ubogljivost« in »prinašanja« preizkušajo med gozdnim, vodnim in poljskim delom (glej člen 75, 76).
- § 104** Sodniški seji predseduje vodja preizkušnje ali posebno priznan in odgovoren sodnik. Sestati se morajo takoj po končani preizkušnji vseh psov.

§ 105 (1) Posamezne sodniške skupine morajo pred začetkom sodniške seje določiti ocene za pse, ki so jih preizkušale, vendar si sodniške skupine pridržijo pravico dopolnitve svoje ocene o nosu (glej člen 65), o predmetih prinašanja (člen 52, 56) kot tudi o predmetih »sodelovanje z vodnikom« in »veselje do dela« (člen 93).

(2) Na seji sodnikov preberejo vodje sodniških skupin podeljene ocene. Pri tem morajo vodje drugih sodniških skupin podati svoje ugotovitve o nosu posameznih psov (glej člen 56) in v predmetih ubogljivosti dosežene uspehe, tako da pristojna sodniška skupina lahko na osnovi njihovih zapažanj določi končno oceno v določenih predmetih (glej člen 76, 86).

(3) Pogovoriti se je treba tudi o »sodelovanju psa« z njegovim vodnikom in o »veselju do dela«, kar so opazile posamezne sodniške skupine, ter tudi za ta dva predmeta tako določiti končno oceno.

(4) Pri branju ocen na sodniški seji morajo vodje sodniških skupin pri oceni »odlično« utemeljiti vsak primer posebej (člen 14).

(5) Enako se mora na seji sodnikov prebrati tudi ocene tistih psov, ki so bili od preizkušnje izločeni, pa tudi tistih, ki so odstopili in tistih, ki niso prišli v nagradne razrede ali ki so bili izključeni (glej člen 122, 123), če so bile ocene dodeljene, preden je bil pes izločen. Pri tem morajo pristojni vodje sodniških skupin navesti vzroke, zakaj in v katerem predmetu so bili psi izločeni (glej člen 109, 111, 112).

§ 106 (1) Pri branju ocen (predikatov) se po vsaki besedni oceni vpiše še ocena s številko, ki jo moramo vnesti v ocenjevajočo tabelo (glej člen 14).

(2) Pri branju ocen ugotavlja sodniška seja, za kateri nagradni razred so psi dosegli predpisano najnižje število točk v posameznih predmetnih skupinah in ali so izpolnili predpisane najnižje pogoje za posamezne nagradne razrede. Ugotoviti morajo, v kateri nagradni razred spada vsak pes (glej člen 17, 18).

(3) Končno sledi še razporejanje vseh na vsestranski uporabnostni preizkušnji ocenjenih psov znotraj ugotovljenega nagradnega razreda (glej člen 19) po višini skupnega števila točk.

(4) Če sta dva psa v istem nagradnem razredu dosegla enako število (skupnih) točk, se za presojo razporeditve upošteva ocena iz potrdila o ostroti, ocena za nos, starost itd.

§ 107 Nagrade po vrstnem redu ter razporeditve določa sodniška seja. Podelitev častnih nagrad, namensko vezanih nagrad kot tudi posebnih častnih nagrad pa je prepuščena vodji preizkušnje.

§ 108 (1) Ocene, ki jih določi sodniška seja za vsakega psa, se vpišejo v spričevalo — ocenjevalno tabelo, ki jo morata podpisati najmanj dva sodnika in vodja preizkušnje.

(2) Vodja preizkušnje mora vpisati kraj in datum ter rezultat preizkušnje v rodovnik psa, vpis mora opremiti z žigom in ga podpisati.

(3) Vodja preizkušnje je odgovoren zato, da se ta vpis izvrši pri vseh udeleženihi psih, tudi pri tistih, ki vsestranske uporabnostne preizkusnje niso prestali oziroma so od preizkušnje odstopili; v obeh primerih vpišejo pripombo »ni opravil« in morajo navesti tudi vzrok neuspeha.

(4) Če za kakega psa ni bil predložen rodovnik, se ne sme izročiti niti ocenjevalni list — spričevalo niti potrdilo o ocenah niti denar ali nagrada (glej člen 9).

(5) Takoj po podelitvi nagrad je treba spričevala in rodovnike izročiti vodnikom psov.

POROČILO

§ 109 Vodje sodniških skupin poročajo o delu na obrazcu **obr. P št. 8** v dvojniku. Poročajo naj še isti dan, ko se preizkušnja konča. Poročilo morajo dostaviti vodji preizkušnje najkasneje v roku 8 dni.

§ 110 Vodja preizkušnje mora zbrana poročila vodij sodniških skupin s splošnim skupnim poročilom o preizkušnji oddati vodji rodovne knjige v treh dneh po preizkušnji.

§ 111 (1) Vodja preizkušnje mora poročilu o preizkušnji (člen 110) priložiti poleg poročil vodij sodniških skupin (člen 109) še sledeče obrazce,

ki morajo biti izpolnjeni skrbno in čitljivo (s strojem ali tiskano pisavo):

Prijavnice obr. P št. 1 vseh psov, ki so bili prijavljeni na to vsestransko uporabnostno preizkušnjo:

1. psov, ki so se udeležili preizkušnje, t.j. nagrajenih, izločenih in onih, ki so odstopili.
2. psov, ki na preizkušnjo niso prišli.

Na **obr. P št. 2** »poročilo« se mora popolno in čitljivo s strojem ali tiskano pisavo odgovoriti na vsa vprašanja. Če prireja preizkušnjo več prirediteljev skupaj, je treba navesti, kateri od njih je vodil pisarno.

Dva izvoda **obr. P št. 7** »spričevalo« in ocenjevalna tabela« vseh psov, ki so opravili preizkušnjo.

obr. P št. 8 »zbornik« vseh ocenjenih psov, ki so prišli med nagrajene po vrstnem redu njihove uvrstitve (člen 19).

(2) Ti štirje obrazci vsebujejo vse podatke, ki jih potrebuje vodja rodovne knjige za obdelavo poročila o preizkušnji in za vnašanje rezultatov v knjigi šolanih psov. Zaradi njihove pomembnosti je treba obrazce v vseh stolpcih skrbno izpolniti. Nadaljnje pripombe in navedbe se ne smejo vnašati v te obrazce, ampak jih je treba navesti v poročilu vodje preizkušnje.

(3) Vodja rodovne knjige mora nepopolno, napačno ali pomanjkljivo izpolnjene obrazce vrniti vodji preizkušnje v popravek.

§ 112 Vodja rodovne knjige mora pri splošnih podatkih o posameznih vsestranskih uporabnostnih preizkušnjah navesti v odgovarjajočem oddelku rodovne knjige tudi pse, ki so na preizkušnji nastopili, a je niso izdelali do konca, z njihovim imenom in številko, iz rodovne knjige in vpisati, zakaj so bili izločeni iz preizkušnje.

§ 113 Vodja preizkušnje in prireditelj sta polno odgovorna, da so v členu 110 zahtevana poročila z vsemi podatki, ki jih navaja člen 111, v določenem roku dostavljena vodji rodovne knjige.

§ 114 Če poročila o preizkušnji vodja knjige šolanih psov ne prejme

najkasneje do prvega decembra v letu, ko je bila prirejena, ta vsestransko uporabnostna preizkušnja ne more biti obdelana v tistem letniku knjige šolanih psov. Prireditelj preizkušnje, ki ne poroča pravočasno, s tem stori težji disciplinski prekršek.

PREDPISI O REDU PREIZKUŠNJE

- § 115** (1) Pogoj za vestno in skrbno izvedbo vsestranske uporabno-stne preizkušnje so velika lovišča, bogata z malo divjadjo za poljsko in gozdno delo, obenem pa morajo imeti tudi dovolj velike vodne površine z gostimi pasovi ločja.
- (2) Prireditelji preizkušnje morajo pri izbiri preizkusnega revirja poskrbeti, da je ta pogoj zanesljivo izpolnjen.
- (3) Število psov, ki se jih pripusti k posameznim vsestranskim uporabnostnim preizkušnjam, mora biti v skladu z obstoječimi razmerami v revirju in s staležem divjadi.
- (4) Pri izvajanju preizkušnje je treba vso mrtvo divjad hraniti in transportirati tako, da se ne more navzeti tujega vonja.
- § 116** (1) Vodja preizkušnje je skupno s prirediteljem, ki preizkušnjo prireja, polno odgovoren za pravilno izvedbo vsestranske uporabnostne preizkušnje (glej člen 8).
- (2) Preizkušnje, ki niso prirejene po navodilih in predpisih pravilnika o vsestranski uporabnostni preizkušnji, ne morejo biti priznane. Dosežki na nepriznanih preizkušnjah se ne vpišejo v rodovno knjigo.
- § 117** (1) Če do izteka prijavnega roka za kakega psa ni vplačana določena prijavnina, pes nima pravice biti pripuščen k preizkušnji.
- (2) Prijavnina za prijavljene pse, ki se preizkušnje niso udeležili, se ne vrača.
- § 118** (1) Psice, ki se gonijo, smemo pripustiti k udeležbi na vsestranski uporabnostni preizkušnji samo z izrednim dovoljenjem vodje preizkušnje.
- (2) Vodniki takih psic so dolžni obvestiti vodjo preizkušnje o stanju psice pred pričetkom preizkušnje.
- (3) Vodja preizkušnje in sodniki morajo skrbeti za to, da delo ostalih psov zaradi prisotnosti take psice ne bo moteno.

§ 119 Vodniki morajo na vsestranski uporabnostni preizkušnji imeti s seboj puško z zadostnim številom nabojev in sledni jermen z ovratnikom.

§ 120 (1) Za hitro sporazumevanje med posameznimi sodniki in v interesu nemotenega poteka preizkušnje se priporoča pri delu na umetnem krvnem sledu in na vlečkah dlakaste divjadi uporaba signalov z lovskim rogom ali brezžična povezava.

(2) Dobro so se pokazali sledeči signali:

a) Signali za sodnike ob položeni divjadi:

1 signal pomeni:	Divjad leži.
2 signala pomenita:	Pes je bil tu.
3 signali pomenijo:	Psa ni bilo sem.
4 signali pomenijo:	Pes je bil tu, ni našel.
5 signalov pomeni:	Pes je bil tu, pa ni prijel.
6 signalov pomeni:	Pes je bil tu, našel in prijel.

b) Signali za sodnike pri vodniku oziroma pri krvnem ležišču:

1 signal pomeni:	Pes gre.
2 signala pomenita:	Ali je bil pes tam?
3 signali pomenijo:	Ali je pes našel?

Več kratkih signalov zaporedoma: Pes preizkušen, privezati.

§ 121 (1) Vsi udeleženci preizkušnje morajo ubogati vodjo preizkušnje, sodnike in reditelje. Vodnika psa ne smejo motiti pri delu, sodnikov pa ne smejo ovirati pri preizkušnji psov.

(2) Med delom psa morajo ostati gledalci najmanj 50 metrov za vodnikom oziroma sodniki, pri delu na krvnem sledu in na vlečkah pa najmanj 50 metrov od nastrela.

(3) Delu na jermenu lahko slede samo posamezni gledalci in to le tedaj, če se vodniki in sodniki s tem strinjajo.

§ 122 (1) Psa, ki v eni predmetni skupini ni dosegel najnižjih pogojev za 3. nagradni razred ali pa najmanjšega števila točk, naj se ne izloči iz preizkušnje, če obstaja verjetnost, da lahko v ostalih predmetih doseže lovsko uporabnost brez dodelitve nagradnega razreda.

(2) Glede na okoliščine posameznih primerov in na do tedaj doseženi uspeh psa, ki odpove pri preizkušnji natrgovanja mrtve

divjadi (člen 31) ali ki ne najde nastavljenega kosa divjadi, tako kot tudi za pse, ki odpovedo pri lisici (člen 43, 91) ali v primeru (člen 60, odst. 8), ko po strelu prenehajo z delom, zaradi pomanjkljive trdnosti značaja, sodniška skupina odloča ali naj se še dalje preizkušajo ali izključijo. Odločitev naj se ravna v prvi vrsti po verjetnosti, ali določeni pes zmore ali ne zmore izpolniti zahteve lovske uporabnosti.

§ 123 (1) Če dokaz o lovski uporabnosti v smislu člena 122 ne pride v poštev, je treba pse, ki ne izpolnjujejo najnižjih pogojev ene predmetne skupine ali pa ne dosegajo najnižjega števila točk, izločiti iz nadaljnega preizkušanja.

(2) **Iz nadaljnje preizkušnje moramo v vsakem primeru izključiti:** Pse natrgače (člen 31, 45, 73) in zagrebce (člen 45, 73), pse, ki odpovedo pri prinašanju poljske dlakaste in pemate divjadi in vodne perjadi (člen 44).

Strastne goniče zajcev in povsem neubogljive pse (člen 53, 85), pse, ki so očitno streloplahi ali rokoplahi ter tudi pse slabih živcev — značaja (člen 60 odst. 6 in 10, člen 73). Izrazito nezanesljive pse, ki se zaznani divjadi izogonejo — žmiravci (člen 68), strastne skubce in žvekace (člen 73).

§ 124 Iz preizkušnje se z izgubo prijavnine lahko izločijo še:

1. Psi, o katerih so bili v prijavi vede navedeni napačni podatki.
2. Psi, ki ne da bi bili poklicani na delo, tekajo prosto okrog po preizkusnem terenu.
3. Psi, ki pri pozivu niso prisotni.
4. Psice, ki se gonijo, pa njihovi vodniki vodji preizkušnje njihovo stanje vede zamolčijo ali pa se ne podredijo posebnim ukazom vodje preizkušnje v smislu 118. člena.

§ 125 Vsak vodnik lahko od vodje preizkušnje zahteva pojasnilo o ocenah svojega psa neposredno potem, ko je ugotovljen celoten rezultat preizkušnje.

§ 126 Določila o pritožbah so objavljena v pravilniku o pritožbah, ki je priložen pravilniku o vsestranski uporabnosti preizkušnji (VUP) kot priloga.

§ 127 Vsak poskus kasnejšega izpodbijanja sklepov sodnikov ali pa po pritožbi izdanega sklepa vodij sodniških skupin (glej člen 126) ima prav tako kot vsako napadalno, neopravičeno kritiziranje

nepriustranosti sodnikov za posledico izkljudtev iz preizkušnje in event. članstva kinološke organizacije.

§ 128 (1) Za prijavo psa na vsestransko uporabnostno preizkušnjo (člen 9) se morajo uporabiti enotne prijavnice, obrazec p. št 1 (glej člen 10). **obr. P št. 11**

(2) Prav tako se morajo tudi za poročilo o vsestranski uporabnostni preizkušnji (VUP) (glej člen 110 in 111) uporabljati samo enotni **obr. P št. 2** , »poročilo«, **obr. P št. 7** »spričevalo in ocenjevalna tabela« in **obr. P št. B** »zbornik«, ki jih predpisuje ta pravilnik.

Pravilnik je bil sprejet na zboru sodnikov v Ljubljani dne 21. III. 1987 in na skupščini Kinološke zveze Slovenije, 11. 6. 1988.

DLPŠ

PREGLEDNICA ZA RAZVRSTITEV V POSAMEZNE NAGRADNE RAZREDE VSESTRANSKE UPORABNOSTNE PREIZKUŠNJE PTICARJEV (VUP)

Predmetna skupina	Največje dosegljivo število točk	Najmanjše število točk za dosego			Pogoji za dosego		
		I. nagr. r.	II. nagr. r.	III. nagr. r.	I. nagr. raz.	II. nagr. raz.	III. nagr. r.
Gozd	84 + 16 točk oblaganje + 12 točk pokazanje mrtve divjadi*	68	54	36	** Uspeh v vseh 5 obveznih predmetih; delo na jermenu z oceno prav dobro	Uspeh v vseh 5 predmetih; delo na jermenu z oceno vsaj dobro	Uspeh v 4 predmetih; delo na jermenu z oceno vsaj zadovoljivo
Voda	36	30	24	18	Uspeh v vseh predmetih	Uspeh v vseh 3 predmetih; oceno najmanj zadostno	Uspeh v vseh 3 predmetih; z oceno najmanj zadovoljivo
Polje	84	70	60	40	Uspeh v vseh 5 predmetih; nos, iškanje, stojla, ocena vsaj dobro	Uspeh v vseh 5 predmetih; nos in stojla, ocena vsaj dobro	Uspeh v vseh predmetih; nos in stojla ocena vsaj zadovoljivo
Ubogljivost	84	67	60	58	—	—	—
Prinašanje	36	28	24	18	Uspeh v vseh 4 predmetih	Uspeh v vseh 4 predmetih	Uspeh v 3 pred- metih, med temi: prinašanje diakaste divjadi, perj. in lisice v smislu čl. 43 in 9
Skupaj	324	263	222	170			

* To število se ne šteje za dosego min. števila točk.

** Za uspeh velja že tudi ocena I (pomanjkljivo).